

— ogsaa disse var flyvedygtige — gaar jeg ud fra, at dette Par var yngre Fugle. De gamle saa vi her intet til; derimod lettede en af Ungerne og fløj skrigende omkring over Redetræet.

Endelig besøgte vi den 24. Juli det tredie Fiskeørnebo. Ogsaa dette fandtes i Nærheden af en lille Sø: »Lille Björngöl« og var som de andre beliggende paa Toppen af en Kæmpefyr. Afstanden fra Søen til Redetræet var her betydelig større end ved de to andre Reder. — Da vi naaede ud til Søbredden, lettede en skrigende Unge fra en Birk lige i Søkanten og skruede sig efterhaanden op til en meget betydelig Højde, hvor den svævede om i store Kredse. At den allerede var naaet langt frem paa Kunstflyvningens Bane, fik vi at se, da den under sin Kredsen om blev forfulgt af en lille Fugl; ved denne Lejlighed vendte den sig fuldstændig i Luften og fløj et Øjeblik med Ryggen nedad. En forbavsende behændigt udført Manøvre!

Redetræet voksede paa Toppen af en ret høj Aas, hvorfra der var frit Udsyn ned over Søen. Reden var et mægtigt Bygningsværk, langt den største af de tre Reder, jeg fik at se. Ifølge OSCARSON'S Oplysninger havde den været beboet i hvert Fald i de fire sidste Aar.

Foruden den Unge, som lettede ved Søen, var der to andre i Reden. Den ene kikkede meget interesseret paa os, idet den med nikkende Bevægelser af Hoved og Hals tog os nøje i Øjesyn. Derpaa vendte den Ryggen til, smækkede Halen i Vejret og lod en alenlang »Klat« flyve, hvorefter den højt skrigende kastede sig ud fra Redekanten og skruede sig opad mod den blaa Sommerhimmel. Kort efter fulgte den tredie Unge dens Eksempel.

Snart efter kredsede de tre Ørneunger højt oppe over vore Hoveder, og dette Syn blev mit sidste Minde om Tyllinges stolte Fiskeørne.

ANMELDELSER

H. TH. O. SCHAANNING: 1. A Contribution to the Bird Fauna of East-Greenland. 2. A Contribution to the Bird Fauna of Jan Mayen. Skrifter om Svalbard og Ishavet, Nr. 49. Oslo 1933. — I Lighed med de danske »Meddelelser om Grønland«, der nu med sine opimod 100 Bind strækker sig over et Tidsrum af mere end 50 Aar,

har Norges »Svalbard- og Ishavs-Undersøgelser« paabegyndt en Række af Skrifter, hvoraf en Del behandler Naturforholdene i Østgrønland.

Den ene Del af SCHAANNING'S Arbejde omhandler Fuglefaunaen paa Jan Mayen, hvorfra der i Sommeren 1930 er hjembragt 50 Fugle af 12 Arter. Nye for Jan Mayen er Krikanden, *Anas crecca crecca*, og Storkjøven, *Stercorarius skua skua*. Antallet af hidtil paa Øen trufne Arter er nu 52, hvoraf 17 ynglende.

Den anden Del omhandler de ornithologiske Iagttagelser og Indsamlinger, der er gjort paa de norske Ekspeditioner i Østgrønland i Aarene 1929—31 af P. LØYNING og E. SIGGESON; Undersøgelserne er foretagne paa Kyststrækningen fra 72°—74°40', Egnen fra Davy Sund til Pendulumøen, hvor bl. a. findes de store Fjordkomplekser: Kong Oscars Fjord og Kejser Franz Josephs Fjord, desuden Hudsonland og Claveringøen. Der blev hjembragt 106 Fugle af ialt 19 Arter, og disse omtaler Forf. nærmere, medens største Delen af Teksten er en Redegørelse for, hvor de paagældende Arter blev trufne. Noget væsentlig Nyt bringer Afhandlingen ikke, hvad man heller ikke kunde vente; det er Egne, hvis Fugleliv i Forvejen er godt kendt gennem de Undersøgelser, der er gjorte af en Række Ekspeditioner, og beskrevet i Afhandlinger af FINSCH og PANSCH, E. BAY, A. G. NATHORST, GUSTAF KOLTHOFF, DEICHMANN og B. LÖPPENTHIN.

Foruden fra de ovenfor nævnte Ekspeditioner er der enkelte Meddelelser fra de norske Fangstmænd, som har tilbragt nogle Aar deroppe. Blandt deres Bedrifter er Nedlæggelsen af 43 Sneugler. Af Falke skød 4 Mand omkring 100 paa Stationerne ved »Clavering Fjord« (Godthaab Bugt) og FINN DEVOLD alene 70 ved Myggebugten. Noget som helst Øjemed udover ren Jagtlyst har der ikke været hermed; ingen af de dræbte Fugle blev opbevarede, og naar SCHAANNING fordømmer dette Massemyrderi (»wholesale slaughter«), fristes man ikke til at modsige ham.

Beretningen slutter med en kort Omtale af de Arter, der er trufne paa den Strækning, Arbejdet omhandler, samt en Bibliografi.

O. HELMS.

A. MENEGAUX: Les Oiseaux de France. Vol. I (Paul Lechevalier & Fils. Paris 1932). — — Som Led i en Serie, der kaldes »Encyclopédie pratique du naturaliste«, fremkommer dette Arbejde af Prof. MENEGAUX, Grundlægger og i mange Aar Redaktør af Tidsskriftet »Revue française d'Ornithologie«. Det er en Bog i lille Oktav paa henvend 300 Sider, hvoraf den første Halvdel er, hvad man kalder Indledning til Studium af Ornithologien, omhandlende Nomenclatur, Anatomi, Træk, Anlæggelse af en Samling o. s. v.; den sidste Halvdel behandler Fuglene systematisk. Dette Bind omhandler Rovfugle, Hønsfugle, Duefugle og Klatrefugle, medens Resten skal omtales i to følgende Bind. Ordningen er noget uvant, idet først Slægterne gennemgaas, medens det sidste Afsnit rummer de enkelte Arter efter

Principet: En Side med Tekst og et modstaaende Billede, en ganske praktisk Ordning, saa Bogen let kan bruges som Ekskursionshaandbog. Et med Bogen følgende Cirkulære forsikrer om Billedmaterialets høje kunstneriske Værd og fortræffelige Reproduktion; en og anden Indvending kunde der dog nok fremsættes.

O. HELMS.

ASGER DITLEVSEN: Zoologi. Landskabsomraadernes Dyreliv II. Hvirveldyr. H. Hagerups Forlag, Kbhvn. 1933. — — Det omfangsrige Værk paa 360 Sider, ledsaget af et Billedhefte paa over 100 Sider er efter Titelbladet særlig beregnet paa Naturhistorieundervisningen ved Seminarier, dog mere som en Hjælp i Lærerens Haand end som en Lærebog for Seminaristerne; skulde de kunne, hvad der staar i Bogen, fik de nok at tage Vare med dette Fag.

Den største Del af Bogen omhandler Hvirveldyrene i Danmark, en mindre Del andre Landes og fremmede Verdensdeles Dyreverden. Det er i Virkeligheden en Zoologi, der giver en nøje Beskrivelse af alle danske Hvirveldyr og indgaaende Omtale af deres Levevis. Den Lærer, som er i Besiddelse af dette Arbejde, vil ikke savne Stof ved sin Naturhistorieundervisning. Teksten vidner om Forf.s omfattende Kundskaber og er udarbejdet med hans sædvanlige Grundighed. Billedudvalget virker meget oplysende og fornøjeligt; Fuglene indtager Hovedpladsen i Tekst og Billeder; der er endda kommen med nogle Farvetavler af Fugle, der viser VICTOR JOHANSEN'S Kyndighed og Evner som Fuglemaler.

Af nærliggende Grunde kan Anm. ikke anke over Bogens Inddeling med Behandling af Dyrelivet fra de forskellige Landskabsomraader: Skov, Mark, Søbred, Mose o. s. v. hver for sig; men mon det dog ikke til det Brug, Bogen særlig tager Sigte paa, havde været mere praktisk at behandle Stoffet systematisk?

Man kan kun ønske Forf. Held med hans utrættelige Bestræbelser for at skaffe gode Hjælpemidler ved Naturhistorieundervisningen her i Landet. Naar det fornylig viste sig ved en Forespørgsel hos 300 københavnske Skoledrenge om, hvad der var deres Yndlingsfag, at Naturhistorie kom sørgelig langt ned i Rækken, er det visselig ikke Magister DITLEVSEN'S Skyld.

O. HELMS.

S. PRENTISS BALDWIN and S. CHARLES KENDEIGH: Physiology of the Temperature of Birds. Scientific Publications of the Cleveland Museum of Natural History, III, 1932; ca. 200 Sider, 5 Tavler og 41 Tekstfigurer. — — En nyttig Afhandling om Fuglenes Legemstemperatur. I Begyndelsen af Bogen gøres Rede for Arbejdsmetoder og Undersøgellesobjekter, hvoriblandt en Gærdesmutte, *Troglodytes aedon*, indtager den mest fremtrædende Plads. Den normale Temperatur ligger noget over 40° og kan svinge et Par Grader; Bevægelser bringer den jo til at stige (Stofskifteforøgelse), mens omvendt Ro faar den

til at falde, noget som særdeles let kan iagttages paa rugende Individuer, der har højere Temperatur i det Øjeblik, de gaar paa Reden, end naar de forlader den. De nøgne Ungers Varmeregulation er meget mangelfuld; man kan ligefrem betragte dem som koldblodede Dyr, men de taaler da ogsaa Afkøling (Sænkning af Legemstemperaturen) betydelig bedre end de voksne Individuer. Ægget er ligeledes at betragte som en koldblodet Organisme, hvis Temperatur svinger stærkt med den omgivende Luft, d. v. s. er afhængig af, om Fuglen ruger i Øjeblikket. — Ovennævnte gælder for Spurvefugle med helt eller næsten nøgne Unger; hvad reelle »Redeflygttere«, f. Eks. Andefugle og Hønsfugle, angaar, gælder andre Love for Yngelens Vedkommende.

BERNT LØPPENTHIN.

GÜNTER TIMMERMANN: Die Kurzschnabelgans in Island. Journal für Ornithologie, LXXXI, 1933, p. 322—330. — — »The geese of Iceland are a dreadful puzzle,« skrev SLATER i 1901 [Manual of the Birds of Iceland, p. 40]. Nu begynder Spørgsmaalet saa smaat at klares, og i den foreliggende Afhandling refererer Forf. de nyeste Undersøgelser over den Kortnæbbede Gaas, *Anser brachyrhynchus*, som i det væsentlige MAGNÚS BJÖRNSSON maa tilskrives Æren af. — Der har hersket stærk Tvivl om Artens Ynglen paa Island, men nu kan denne ophøre; paa et Kort er afsat 4 kendte Rugepladser, og i Teksten omtales en femte, som MAGNÚS BJÖRNSSON dog ikke med fuld Sikkerhed tør henføre til den nævnte Art, da Lokaliteten (stenet Fladland med sparsom Plantevækst, som talrige Steder blev oversvømmet af Elvene) maatte forekomme atypisk, men paa den anden Side passede den heller ikke for Graagaas, *Anser anser*. Ref. mener dog ikke, at der er nogen Grund til at tvivle paa, at de omtalte (forladte) Reder har været af Kortnæbbet Gaas; den af ALWIN PEDERSEN (Medd. om Grønland, LXXVII, 1930, p. 440) beskrevne Yngleplads ved Scoresbysund har sikkert befundet sig i et ganske lignende Terræn. De islandske Koloniers Størrelse er anslaaet til fra 50 til flere Hundrede Par.

I redaktionel Henseende har Arbejdet faaet en mindre god Behandling, noget man dog næppe kan lægge Forf. til Last, da han under hele Trykningen har opholdt sig i Reykjavik. Med generende Konsekvens er Þ ombyttet med P og ð med ö, hvilket virker uheldigt, da Lydene som betegnes, intet har at gøre med hinanden. Er det umuligt (!) at fremskaffe Typerne Þ (þ) og Ð (ð), maa man snarere, omend nødtigt, erstatte dem med henholdsvis Th og D (d).

BERNT LØPPENTHIN.